

Обережно, рашизм!

Матеріали збірника допоможуть командирам (начальникам), фахівцям структур морально-психологічного забезпечення Сил оборони України отримати інформацію щодо розвитку та становлення фашистської ідеології у росії.

Ці матеріали вони зможуть використовувати в процесі проведення заходів внутрішньо-комунікаційної роботи з особовим складом.

Призначений для командирів, офіцерів структур морально-психологічного забезпечення, курсантів вищих військових навчальних закладів.

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ГУМАНІТАРНИХ ПРОБЛЕМ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ОБЕРЕЖНО, РАШИЗМ!

ЗБІРНИК
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ

Видавничий дім
«С К І Ф»
Київ - 2023

УДК 32.019.5
0-13

Обережно, рашизм! / Збірник інформаційно-аналітичних матеріалів /
0-13 А. М. Романишин, С. В. Черевичний, О. П. Остапчук та ін. — Київ: Вид. дім
«СКІФ», 2023. — 48 с.

ISBN 978-966-370-908-6

Матеріали збірника допоможуть командирам (начальникам), фахівцям структур морально-психологічного забезпечення Сил оборони України отримати інформацію щодо розвитку та становлення фашистської ідеології у росії. Ці матеріали вони зможуть використовувати в процесі проведення заходів внутрішньо-комунікаційної роботи з особовим складом.

Призначений для командирів, офіцерів структур морально-психологічного забезпечення, курсантів вищих військових навчальних закладів.

УДК 32.019.5

ISBN 978-966-370-908-6

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Фашизм: історична довідка.....	5
2. Італійський фашизм.....	11
3. Націонал-соціалізм.....	13
4. Італійський фашизм і німецький нацизм: подібності і відмінності....	16
5. 14 ознак, за якими характеризують фашизм.....	18
6. Історія російського фашизму.....	20
7. Західне бачення рашизму.....	26
8. Рашизм як одне з обличь фашизму.....	28
9. Що таке «рашизм»: версія українських законодавців.....	42
Перелік використаних джерел.....	48

«Фашисти майбутнього будуть називати себе антифашистами», – Г'юї Лонг, сенатор США у 1932-1935 роки (вислів помилково приписується Вінстону Черчиллю)

ВСТУП

Повномасштабне вторгнення росії в Україну показало, що реальні погляди господаря кремля, які він прищепив і мільйонам росіян, значно жорстокіші й небезпечніші, ніж політична ностальгія за СРСР під православними іконами.

Фашизм був переможений лише на полі битви Другої світової. Тепер він повернувся. Цього разу фашистську війну на знищення веде росія.

Таврувати інших словом «фашист» і до того ж самому бути фашистом – головний метод путінізму. Одні називають його підривною пропагандою, інші – шизофашизмом. Як написав американський історик Тімоті Снайдер: «Найкрасивіше формулювання дали українці: це рашизм»

«Рашизм» – це дивна постмодерністська суміш, куди увійшли шовіністський «великоросійський» світогляд давно померлої російської імперії, ностальгія за Радянським Союзом, реваншистські настрої пострадянських силовиків, псевдоісторичні екскурси путіна, а також православ'я з одночасним вшануванням Миколи II і Сталіна, і на додачу – цитати з фільму «Брат–2», нанесені на шеврони російських військових.

Це саме та ідеологія, що уможливила мобілізацію сотень тисяч російських громадян на війну з Україною та заклики «вдарити ядерною зброєю», які можна зустріти в російських соцмережах.

А завдяки публікаціям Тімоті Снайдера й десятків інших публіцистів «рашизм» вже фактично стає терміном на позначення ідеології путінського режиму.

Путін, завдяки «рашизму» тепер точно увійде в історію XXI століття. Путін тепер є одним із найбільших воєнних злочинців у світі. Говорити про нього в цьому контексті – потрібно. Він розв'язав проти своїх сусідів непотрібну війну з чіткими намірами геноциду. І це його відразу ставить у нову категорію. Бо досі путіна вважали «м'яко авторитарним» політиком. Тепер він точно став одним із найбільших злочинців нашого часу.

Як і в 1930-ті, демократія у всьому світі відступає, а фашисти розпочали війну із сусідами. Якщо б росія перемогла в Україні, це було б не просто силове знищення демократії (що само собою вже погано). Демократії у всьому світі були б деморалізовані. Перемога фашистів на полі бою підтвердила б, що має рацію той, хто сильніший, а розум – для тих, хто програв.

Якби Україна не чинила спротиву, то для демократів усього світу настала б темна пора. Якщо Україна не переможе, то настане десятиліття п'їми.

ФАШИЗМ: ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Фаши́зм (італ. *fascismo*, від італ. *Fascio* – «зв'язка», «об'єднання») – різновид політичного режиму, а також радикальна авторитарна імперіалістична політична ідеологія, характерними ознаками якої є сильний культ особи, мілітаризм, тоталітаризм, імперіалізм та ідея єднання, мобілізації нації й держави проти ворогів, ідея постійної війни і панування.

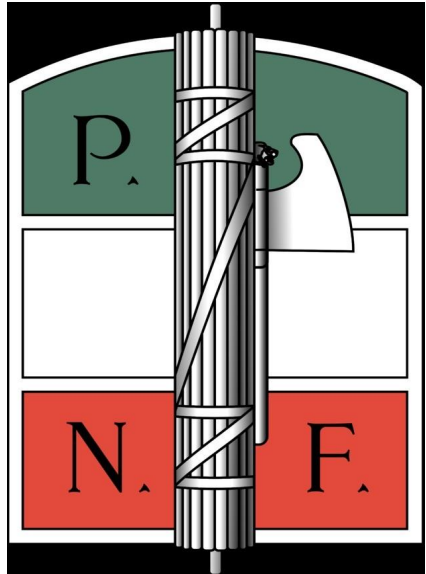
Спочатку – це була самоназва політичного руху під проводом Беніто Муссоліні в Італії, який був при владі від 1922 до 1943 року. Вже у 1920-х роках супротивники фашизму поширили це поняття на інші праворадикальні, авторитарні, тоталітарні і націоналістичні режими, диктатури та на політичні групи, і, серед інших, на німецький націонал-соціалізм, хоча лише деякі з них називали себе «фашистськими» та за своєю ідеологією і політичною практикою істотно відрізнялися від італійського фашизму.

Вважають, що фашизм бере свій початок в італійському націоналізмі часів Першої світової війни і як політична течія був заснований Беніто Муссоліні – до того одним із лідерів Італійської соціалістичної партії, і був започаткований як об'єднання в єдине ціле «правих» і «лівих» політичних спектрів. Однак, на думку видатного вченого, нобелівського лауреата в галузі фізіології та медицини Івана Павлова, джерелом фашизму став більшовицький переворот у росії: до нього «фашизму не було», і опісля нього більшовики сіяли «по культурному світові не революцію, а з величезним успіхом фашизм».

Етимологія слова *фашизм* походить від латинського *фасції* (*пучок*). Пучок був символом влади під час Римської імперії від чиновників-лікторів до найвищого римського судді, консулів, преторів і диктаторів. Тому емблема фашизму – лікторська зв'язка – символ єднання і сили.

Фашизм – соціально-політичні рухи, ідеології і державні режими право-тоталітарного типу. Науковці також часто визначають фашизм як крайню праву ідеологію та вважають фашизм різновидом поєднаної політики.

Фашизм зазвичай описується як «ультраправа ідеологія», хоча деякі автори акцентують увагу на тому, що розміщення фашизму на

звичайному поділі політичного спектра лівий-правий є складним, оскільки фашизм включає в себе елементи лівих ідеологій. Наприклад, Адольф Гітлер та інші прихильники офіційно зображують німецький нацизм як ні лівий, ні правий, але поєднаний. Націоналізм був основною частиною італійського фашизму через те, що фашистські партії зосереджені хоча і не на національній ідентичності, але на національній єдності, і не на класовій боротьбі. Нацистська Німеччина була зосереджена на «чистоті раси», а фашистська Італія Муссоліні була спрямованою на державний суверенітет у стосунку до особистості. Проте у 1937 році Муссоліні ввів низку законів, спрямованих проти євреїв.

Фашистом можна назвати людину, котра не поважає життя інших і розглядає його як свою здобич. Це зарозуміле ставлення безперечно є залишком доісторичної свідомості.

Від 30-х років поняття «фашизм» стало поширюватись і на інші, відносно подібні та споріднені за ідеологією та політичною практикою, режими: націонал-соціалістичний в Німеччині (нацизм), військово-фанлангістський в Іспанії (Іспанська фаланга), військово-поліційний в Португалії тощо, які самі себе ніколи не називали «фашистськими». Наприклад, Йосиф Сталін офіційно називав німецьких націонал-соціалістів фашистами, і така його позиція в період сталінізму була прийнята радянською пропагандою. У будь-яких своїх проявах фашизм протиставляє інститутам і цінностям демократії так званій «новий порядок» та жорсткі засоби його утвердження. Фашизм у владі спирається на масову тоталітарну політичну партію (приходячи до влади, вона стає монопольною), підконтрольні владі профспілки і незаперечний авторитет «вождя», «фюрера», «дуче», «каудільо», а також на масовий ідеологічний і фізичний терор.

Щоб описати істотні ознаки і причини фашизму, і спробувати їх пояснити, існують різні теоретичні підходи в історичній і соціальних науках, що відрізняються головним чином в оцінці того, які характеристики фашистських рухів або парадигми повинні бути розглянуті, і які соціальні та історичні чинники призвели до виникнення цих рухів.

Як організований рух фашизм виник у 1919 році в Італії на чолі з Беніто Муссоліні і згодом став універсальним поняттям для означення численних відносно подібних та споріднених за ідеологією та політичною практикою організацій і груп, що почали виникати і діяти практично у всіх європейських країнах у міжвоєнний період, а також встановлених ними режимів там, де вони прийшли до влади. Фашистська диктатура – режим правління Муссоліні між 1922–1943 в Італії.

У Німеччині подібною організацією з власною специфікою стала Націонал-соціалістична німецька робітничка партія, яка на чолі з Адольфом Гітлером 1933 року захопила владу і втягла світ у Другу світову війну.

З деякими застереженнями до категорії фашистських відносять режим генерала Ф. Франко, який у 1936-1939 роках очолював боротьбу проти комуністичної революції в Іспанії і згодом керував цією країною впродовж кількох десятиліть.

У Португалії в 1932 році прем'єр-міністром став А. О. Салазар, який спирався на партію «Національний союз» та воєнізовану структуру «Португальський легіон».

Серед численних фашистських організацій Франції найбільші впливи мали партії «Французька дія», «Французька солідарність», Народна французька партія, бойові союзи «Фасції» та «Вогняний хрест».

У Великій Британії на початку 20-х років діяли досить чисельні «Британські фашисти» та «Імперська фашистська ліга», після розпаду яких у 1932 році постав «Британський союз фашистів» на чолі з колишнім лейбористом О. Мослі.

У Швеції з розрізнених фашистських організацій у 1929 році була створена Націонал-соціалістична народна партія, яка орієнтувалася на німецький зразок.

Данська націонал-соціалістична партія була створена 1930 року в Данії. У Швейцарії тоді ж була утворена партія «Національний фронт».

У Норвегії під керівництвом В. Квіслінга досить впливовою була партія «Національна єдність».

У Голландії найбільш помітною структурою фашистського типу став Націонал-соціалістичний рух, який мав своє штурмове крило «Збройний загін».

У Бельгії тоді діяла ціла низка фашистських організацій, до найбільших з яких належали «Національний леґіон», «Національна дія», Фламандський національний союз та рух рекесістів.

Поширення ідеології фашизму не оминуло і країни Центральної та Східної Європи. У Польщі її виразником став Національно-радикальний табір – Фаланга під керівництвом Б. Пясецького, в Естонії – Спілка борців за свободу. В Литві – Партія «народних». В Угорщині у 1932 році була створена Націонал-соціалістична Угорська робітничка партія, в 1935 році – Партія схрещених стріл на чолі з Ф. Салаші. В Румунії виразником ідеології фашизму вважалася партія «Залізна гвардія». У Чехословаччині під керівництвом генерала Радоли Гайди була створена Національна фашистська громада, згодом – Партія національної єдност.

Захоплення фашизмом зачепило і радикальні єврейські кола. Зокрема, у Польщі була відома створена В. Жаботинським організація

«Бетар», яка копіювала уніформу та гасла німецьких штурмовиків і влаштовувала публічні марші. В Палестині близькою за ідеологією до фашизму вважалася група Аба Ахимеїра. Представники таких течій у єврейському середовищі не раз зустрічалися з Муссоліні. В Італії у 1934-1937 роках у військово-морській школі Чівітта навчалися молоді активісти сіоністських організацій, які згодом склали кістяк військово-морських сил Ізраїлю.

Ідеологія фашизму знайшла сприятливий ґрунт серед значної частини російської еміграції. Відомий ідеолог російського чорносотенного руху В. Шульгин твердив про ідейну спорідненість її правого крила з фашизмом. Видатний філософ М. Бердяєв вважав, що фашизм складається з позитивних елементів і на його чолі стоїть «чудова людина». На такому тлі цілком логічним виглядало створення цілої низки власне фашистських російських організацій. У 1926 році в Сербії була заснована Національна організація російських фашистів. Тоді ж у Харбїні (Китай) почала діяти організація «Робітничо-селянська козацька опозиція росіян – російські фашисти», в Тяньцзині – організація «Чорні фашисти». У Франції помітною була «Рада младоросів», що ідентифікувала себе з фашистами. Серед подібних організацій були також Всеросійська фашистська партія, згодом – російський фашистський союз, також російський Національний Фронт, російський Націонал-Соціалістичний Рух, Всеросійська націонал-революційна партія та ще багато інших. Вони об'єднували десятки тисяч членів. Російські фашистські партії були членами Всеслов'янської фашистської громади з центром у Празі, а деякі

з них оголосили лідера чехословацьких фашистів генерала Гайду вождем фашистів слов'янських народів.

Ознаки фашизму як ідеології, політичного руху і соціальної практики:

- фашисти зазвичай мають тверду позицію проти будь-якого розділу зв'язку політичних поглядів на лівий-правий спектр, вважаючи його недостатнім для опису своїх переконань;

- обґрунтування переваги і обраності однієї панівної нації, дискримінація стосовно інших «чужорідних», «ворожих» націй і національних меншин, класів, рас, індивідів, груп індивідів, суспільств, партій, профспілок і т.д.;

- антиіндивідуалізм. Особиста позиція в колективі, наприклад, національного характеру, етнічного, расового або соціальних класів, або щодо організації громадянського суспільства – пригнічується;

- утвердження насилля і терору з метою придушення політичного противника і будь-яких форм інакодумства. Позитивне ставлення до насилля;

- насадження режиму, заснованого на принципах тоталітарно-корпоративної державності, однопартійності та вождізму. Фашизм можна розглядати як крайню форму колективізму;

- заперечення демократії та відкритості влади;

- мілітаризація суспільства, створення воєнізованих формувань, і війна як обов'язок. Фашизм широко користується популістською термінологією: заклики до героїчних масових сил, щоб відновити славу минулого, і вимагає вірності єдиному лідеру, який, як правило, досягає масштабів культу особи;

- проти ліберальних доктрин. Фашистське розуміння «влади» не має нічого спільного з поліційною державою.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ФАШИЗМ

Італійський фашизм – авторитарна політика державного капіталізму, яка проводилася в Італії в період з 28 жовтня 1922 по 25 липня 1943 рр. Головними ідеологами італійського фашизму вважаються Беніто Муссоліні та Джованні Джентіле.

Слово «фашизм» походить від італійського «фашіо» (італ. *fascio*), що означає «пучок», «в'язка», «союз». Так називали себе мілітаризовані групи, які в 1914-1915 роки домагалися вступу Італії у Першу світову війну на боці Антанти.

Перші фашистські організації з'явилися в Італії у 1919 році. Вони були сформовані як напіввійськові дружини колишніх фронтовиків і називались «фаші ді комбантіменто», тобто об'єднання військовиків. Їхня назва дала найменування усьому фашистському рухові. Підтримані великим капіталом, італійські фашисти розпочали боротьбу за владу. Вони висунули програму, обіцяючи восьмигодинний робочий день, республіканський лад і соціальне страхування. Оскільки Італія була аграрною країною, Муссоліні обіцяв селянам провести аграрну реформу і дати землю.

921 року, в промові в Болоньї, Муссоліні заявив, що «фашизм народився ... з глибокої, вічної необхідності цієї нашої арійської і середземноморської раси». У цій промові Муссоліні мав на увазі італійців як Середземноморську філію арійської раси, «арієць» у значенні «людей індоєвропейської мови і культури». Італійський фашизм підкреслював, що раса була пов'язана духовними і культурними основами, і визначали расову ієрархію на основі духовних і культурних чинників. Італійський фашизм, таким чином, мав за основу свою концепцію про існування раси

на духовних і культурних чинниках, і Муссоліні явно відхилив поняття, що біологічно «чисті» раси існували.

Італійський фашизм відкинув загальну нордичну концепцію арійської раси, що ідеалізувала «чистих» арійців, які мають певні фізичні риси, котрі були визначені як Північні, тобто ті, котрі зі світлим волоссям і голубими очима.

На початку 1930-х рр., з приходом до влади нацистської партії в Німеччині з Фюрером Адольфом Гітлером з акцентом «на нордичній концепції арійської раси», виникла напруженість між «справжніми» фашистами і нацистами у сфері расових питань. В цей час фашистські засоби масової інформації в Італії критикували та висміювали расову доктрину німецьких націонал-соціалістів.

До 1936 року напружені відносини між фашистською Італією і нацистською Німеччиною зменшуються, і стають дружніше. У 1936 році Муссоліні вирішив розпочати расову програму в Італії і був зацікавлений у расових дослідженнях. Певна спорідненість ідеологій і політичних систем, виключення з Ліги Націй обидвох режимів, дало поштовх до їхньої співпраці.

Після 1922 року фашисти заборонили опозиційні партії, посадивши в тюрму їхніх лідерів і вбивши від 2000 до 3000 своїх політичних противників. Крім того, зникла незалежна преса та нефашистські профспілки, але з'явилась таємна поліція. Загальною практикою було порушення власних законів, заохочування італійців доносити один на одного. Протягом фашистського правління в Італії антифашисти різної орієнтації могли бути покарані попередженнями чи домашніми арештами, примусовими засланнями у невеликі містечка чи острови. Законодавством також було введено смертну кару за замах на Дуче та провідних членів королівської сім'ї. На кінець фашистського режиму в Італії таємна поліція сформувала досє на 130,000 італійців. Приблизно 13,000 опонентів фашизму в Італії були піддані довшотривалим тюремним покаранням. В мирний час Спеціальний трибунал виконав дев'ять смертних вироків. Вісім інших смертних вироків були відмінені. Ці відносно незначні цифри репресованих політичних опонентів можуть створювати враження про фашистський режим в Італії як про м'яку форму диктатури. Слід відмітити, що фашизм в Італії був менш кривавим у внутрішній політиці, ніж нацизм в Німеччині або більшовизм в СРСР. Відповідно досліджень вченого Річарда Босворза, розв'язані італійським фашизмом зовнішні імперіалістичні війни забрали життя понад одного мільйону людей.

НАЦІОНАЛ-СОЦІАЛІЗМ

Націона́л-соціалі́зм (нім. *Nationalsozialismus*), скорочено **нацизм** (нім. *Nazismus*) – тоталітарна політична ідеологія, яка була політичною доктриною керівництва Німеччини та керівної Націонал-соціалістичної робітничої партії Німеччини у 1930-40-х роках, а також у деяких інших країнах.

Тримається на міфах про історичну велич власної нації, її належність до «вищої раси», що, на думку ідеологів нацизму, дає їй право на розширення так званого «життєвого простору», захоплюючи території інших держав та проводячи на них політику геноциду. Часто представляється як різновид та синонім фашизму, хоча такий погляд є неправильним, через певну відмінність цих двох ідеологій.

Нацизм є видозміною фашизму – із зневагою до ліберальної демократії та парламентської системи. Він охоплює диктатуру, запеклий антисемітизм, антикомунізм, науковий расизм, владу білих та використання евгеніки (*вчення про селекцію стосовно людини, а також про шляхи поліпшення її спадкових властивостей*) у своєму кредо. Цей крайній вияв націоналізму виник у пангерманізмі та етно-націоналістичному неоязичницькому русі *Völkisch*, який був помітним аспектом німецького націоналізму з кінця 19 століття, і перебував під значним впливом воєнізованих груп *Freikorps*, що виникли після поразки Німеччини у Першій світовій війні, звідки походить основний «культ насильства» партії.

Нацизм дотримувався псевдонаукових теорій расового підпорядкування та соціального дарвінізму, ототожнюючи німців з частиною того, що нацисти вважали арійською або нордичною панівною расою. Він був спрямований на подолання соціальних розбіжностей та створення однорідного німецького суспільства, заснованого на расовій чистоті, яке являло б собою народну спільноту (*Volksgemeinschaft*). Нацисти мали на меті об'єднати всіх німців, котрі проживали на історично німецькій території, а також отримати додаткові землі для німецької експансії згідно з доктриною *Lebensraum* і відкинути тих, кого вони вважали або іноземцями, або «нижчими» расами (*Untermenschen*).

Термін «націонал-соціалізм» виник із спроб націоналістичного перевизначення соціалізму, як противага до марксистського міжнародного соціалізму, так і ринкового капіталізму. Нацизм відкидав марксистські концепції класового конфлікту та загальної рівності, виступав проти космополітичного інтернаціоналізму

та прагнув переконати всі частини нового німецького суспільства, підпорядкувати свої особисті інтереси «загальному благу», визнаючи політичні інтереси головним пріоритетом економічної організації, які, здебільшого, відповідали загальним поглядам на колективізм чи комунітаризм (об'єднання), а не на економічний соціалізм.

Націонал-соціалізм у Німеччині був заснований на теоріях антисемітизму, расової ієрархії і соціального дарвінізму. Німецькі народи (яких відносили до так званої *нордичної раси*) зображувалися як втілення європеїдних «арійців» і «вища раса». На противагу як капіталізму, так і комунізму, він був спрямований на подолання соціальних відмінностей, з усіма частинами однорідного суспільства, та дотримання традиціоналізму як антитези намагання штучними способами створювати видимість національної єдності у різнонаціональних країнах. Ідеологи німецького націонал-соціалізму вважали історичні терени германських племен як додаткові землі для розширення власної держави. Наразі націонал-соціалізм вважається людиноненавистницькою ідеологією.

Повна назва партії була Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (націонал-соціалістична німецька робітничка партія), а офіційно вона використовувала скорочення NSDAP. Термін «нацист» застосовувався до появи НСДАП як розмовне та зневажливе слово для відсталого фермера чи селянина, що означало незграбну та недоладну людину, селяку. У цьому сенсі слово «нацист» було зневагою щодо німецького чоловічого імені Igna(t)z (саме така видозміна імені Ignatius) – Igna(t)z, було поширеним іменем того часу в Баварії – землі, звідки походить партія НСДАП.

У 1920-х роках за це вхопилися політичні супротивники НСДАП із німецького робітничого руху. Використовуючи як приклад попередній скорочений термін «Соци» для Sozialist (соціаліст), вони скоротили назву NSDAP, Nationalsozialistische, до зневажливого «Nazi (Наци)», щоб пов'язати їх із принизливим використанням згаданого вище терміну. Термін «нацист» націонал-соціалісти вперше використали 1926 року у дописі Йозефа Геббельса під назвою Der Nazi-Sozi «Наци-Соци». У брошурі Геббельса слово «нацист» з'являється лише у зв'язці зі словом «Соци» як скорочення від «націонал-соціалізм».

Після приходу НСДАП до влади в 1930-х роках, використання терміну «нацист» окремо або в таких висловах, як «нацистська Німеччина», «нацистський режим» тощо, було поширено німецькими вигнаннями за межами країни, але не в Німеччині. Від них цей термін розповсюдився на інші мови, і зрештою його повернули до Німеччини після Другої світової війни. НСДАП ненадовго прийняла назву «нацистський» у спробі відновити цей термін, але незабаром відмовилася від цього намагання та взагалі уникала використання цієї назви, поки була при владі. Кожного разу автори, зазвичай, називали себе «націонал-соціалістами», а свій рух – «націонал-соціалізмом», але ніколи «нацистами». Збірник розмов Гітлера з 1941 по 1944 роки, під назвою «Застільні бесіди Гітлера» також не містить слова «нацист». У власних промовах Герман Герінг ніколи не вживав вислів «нацист». Вождь Гітлер'югенду Меліта Машманн написала книгу про власний досвід під назвою «Рахунок надано». Вона не називала себе «нацисткою», хоча й писала після Другої світової війни. Коли 1933 року 581 член Націонал-соціалістичної партії відповідали на запитання професора Теодора Абеля з Колумбійського університету, вони так само не називали себе «нацистами».

ІТАЛІЙСЬКИЙ ФАШИЗМ І НІМЕЦЬКИЙ НАЦИЗМ: ПОДІБНОСТІ І ВІДМІННОСТІ

Більшість сучасних дослідників фашизму і німецького нацизму розглядають німецький націонал-соціалізм як різновид (але не «класичний») фашизму – в широкому розумінні цього терміну, певного типу ідеологій – «родового фашизму» (англ. *generic fascism*), а не італійського, який також є лише одним із варіантів «родового фашизму», хоча й хронологічно більш раннім.

Італійські фашисти та німецькі націонал-соціалісти дуже негативно ставилися до комунізму та ліберальної демократії. Вони в своїй політичній риториці та пропаганді зневажливо та глузливо називали плутократіями та плутократами західні демократичні держави та їх правителів.

Італійський фашизм першим, після російського більшовизму, прийшов до влади, – і тим самим запропонував зразок для наслідування для інших відносно подібних та споріднених за ідеологією та політичною практикою організацій і груп, що з'явилися пізніше після становлення італійського фашизму.

Незважаючи на їхню подібність та спорідненість, інші організації та рухи, які у пропаганді прийнято називати «фашистськими» за аналогією з італійським фашизмом, мали свої особливості, що значно відрізняли їх один від одного та, зокрема, від італійського фашизму.

Наприклад, для німецького націонал-соціалізму від самого початку був характерним «біологічний расизм», расовий антисемітизм, реалізація расової політики, евгеніка та «расова гігієна», тоді як відсутність расової складової італійського фашизму підтверджується значною участю італійських євреїв у італійському фашистському русі та участю у місцевих фашистських організаціях небілого населення африканських колоній, завойованих фашистською Італією. Італійський фашизм тільки після 1938 року, під впливом німецьких націонал-соціалістів, увів дискримінаційні расові закони проти євреїв. Расизм у фашистській Італії ніколи не набирав таких значних розмірів, як у Третьюму Рейхові. До 1938 року євреї не тільки не підлягали дискримінації, а навіть займали значні посади у державі та фашистській партії.

НАЦИОНАЛ-СОЦІАЛІЗМ <small>Адольф Гітлер</small> ГЕРМАНІЯ <small>1933 г. - 1945 г.</small>	ФАШИЗМ <small>Беніто Муссоліні</small> ІТАЛІЯ <small>1922 г. - 1943 г.</small>
- Диктатура, тоталітаризм	- Диктатура, авторитаризм
- Милитаризм	- Милитаризм
- Вождизм	- Вождизм
- Антикommунізм	- Антикommунізм
- Антилібералізм	- Антилібералізм
- НАЦІЯ ПЕРВИЧНА <small>Самостійне народство, організоване актом, в дальшому процесі розвитку</small>	- ГОСПОДАРСТВО ПЕРВИЧНО <small>Самостійне господарство, що є первинним, а не вторинним, наслідком розвитку</small>
- РАСИЗМ, АНТИСЕМІТИЗМ <small>Людство складається з різних рас, першочислені з яких є арийська раса, яка є вищою расою</small>	- ПРИСУТНІСТЬ РАСОВИХ ТЕРМІВ, ПОВІСНІВКА АНТИСЕМІТИЗМА
- ПОВЯЛЕННЯ РОЛІ ЦЕРКВИ <small>Церква виступає як держава, яка має виконувати свої функції в суверенній державі</small>	- ПІДПОРЯДКА ЦЕРКВИ <small>Церква - інструмент держави, який повинен виконувати свої функції в інтересах держави</small>
- ГОСПОДАРСТВЕНО - МОНОПОЛІТИЧЕСКИЙ КАПИТАЛІЗМ	- КОРПОРАТИЗМ
- Розв'язування мирової війни, створення концентраційних лагерьів, жидоловство, знищення мільйонів людей	- от 10 до 42 человек казнено, 4000 арестовано и сослано на острова, десятки тысяч эмигрировали, колониальная война в Эфиопии, война на Балканах и в Северной Африке

Книги, які можуть вас зацікавити

100 запитань та відповідей про російсько-українську війну

100 брехливих російських наративів про російсько-українську війну

Ворожі ІПСО. Як визначити та протистояти

Український національний спротив (рух опору, партизанський рух) під час Українсько-російської війни: історична ретроспектива українського руху...

Манипулювання людьми

Нове покоління російських війн

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт](#) →